

ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

จังหวัดร้อยเอ็ด

สมหมาย วินทะไชย¹

รศ.สมนึก ภักดิ์โยธิน²

ผศ.ดร.วิรัตน์ จุ่มบัวแดง³

บทคัดย่อ

การศึกษาในปัจจุบันมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ควบคู่กับความมีวินัยในตนเอง เพราะสามารถเพิ่มประสิทธิภาพในการศึกษาและพัฒนาคุณภาพชีวิตได้ จึงสมควรศึกษาพฤติกรรมที่เป็นต้นเหตุของความมีวินัย ซึ่งถือเป็นแนวทางในการส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของนักเรียน การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อความมีวินัยในตนเอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อพัฒนาและตรวจสอบความตรงของโมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จังหวัดร้อยเอ็ด กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 1,015 คน จาก 14 โรงเรียน ได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ เป็นแบบวัด จำนวน 2 ฉบับ ฉบับที่ 1 เป็นแบบวัดความมีวินัยในตนเองเป็นลักษณะข้อคำถามแบบเลือกตอบ 3 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (r_{xy}) ตั้งแต่ .36 ถึง .71 และ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ .93 ฉบับที่ 2 เป็นแบบวัดปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความมีวินัยในตนเองเป็นลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ แบ่งเป็น 5 ตอน ได้แก่ อึดทนโน้ทน ใฝ่หาความรู้ แรงจูงใจ อิทธิพลของตัวแบบ บรรยากาศในชั้นเรียน และการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย จำนวน 82 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (r_{xy}) ตั้งแต่ .29 ถึง .69 และมีความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ .97 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (Structural Equation Modeling : SEM)

ผลการวิจัยปรากฏ ดังนี้

1. ปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรงต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จังหวัดร้อยเอ็ด ได้แก่ อึดทนโน้ทน และอิทธิพลของตัวแบบ ปัจจัยที่มีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อความมีวินัยในตนเอง ได้แก่ แรงจูงใจ การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย และบรรยากาศในชั้นเรียน
2. โมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อเจตคติต่อความมีวินัยในตนเอง มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ($\chi^2 = 124.81$, $df = 121$, $p = 0.39$) ดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) เท่ากับ 0.99 ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) เท่ากับ 0.98 และดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนที่เหลือ (RMR) เท่ากับ 0.17

¹ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

² รองศาสตราจารย์ ประจำภาควิชาวิจัยและพัฒนาศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

โดยสรุป ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จังหวัดร้อยเอ็ด ได้แก่ อัตมโนทัศน์ แรงจูงใจ อิทธิพลของตัวแบบ บรรยากาศในชั้นเรียน และการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ดังนั้น ครู อาจารย์ ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา จึงควรนำปัจจัยดังกล่าวไปส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของนักเรียน

คำสำคัญ : ความมีวินัยในตนเอง

THE CAUSAL FACTORS INFLUENCING Self-DISCIPLINE OF MATTHAYOMSUKSA 4 STUDENTS IN CHANGWAT ROI ET

ABSTRACT

Current education intends to develop learners to have knowledge together with self-discipline because it can increase educational efficiency and develop the quality. Thus it is appropriate to study behaviors which are causes of self-discipline, regarded as a guideline for promoting self-discipline of students. This study aimed to examine causal factors influencing self-discipline of Matthayomsuksa 4 (grade 10) students in Changwat Roi Et, and to develop and check the validity of the model of causal factors influencing self-discipline of Matthayomsuksa 4 students in Changwat Roi Et. The sample consisted of 1,015 Matthayomsuksa 4 students from 14 schools in the second semester of the academic year 2009, obtained using the multi-stage random sampling technique. The instruments used were 2 scales. Scale 1 was a 30-item 3-choice scale on self-discipline with discriminating powers (r_{xy}) ranging .36-.71 and a reliability of .93. Scale 2 was an .82-item 5-rating-scale inventory on factors influencing self-discipline, divided into 5 parts : self-concept, motivation, model influence, classroom climate, and democratic rearing all with discriminating powers (r_{xy}) ranging .29-.69 and a reliability of .97. The collected data were analyzed using structural equation modeling (SEM) analysis.

The results of the study were as follows

1. The factors directly influencing self-discipline of Matthayomsuksa 4 students in Changwat Roi Et were self-concept and model influence. The factors directly and indirectly influencing self-discipline were motivation, democratic veering, and classroom analytical climate.
2. The model of causal factors influencing attitude to ward self-discipline was in congruence with the empirical data ($\chi^2 = 124.81$, $df = 121$, $P = 0.39$, $GFI = 0.99$, $AGFI = 0.98$, and $RMR = 0.17$)

In conclusion, the causal factors influencing self-discipline of Matthayomsuksa 4 students in Changwat Roi Et were self-concept, motivation, model influence, classroom climate, and democratic rearing. Therefore, educational institution teachers and administrators, and those involving in education provision should use the factors as mentioned for promoting self-discipline of the students.

Keyword : Self-discipline

บทนำ

การศึกษามุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ คือ เห็นค่าของตนเอง มีวินัยในตนเอง ปฏิบัติตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมอันพึงประสงค์นอกจากนี้การมีวินัยในตนเองเป็นสิ่งสำคัญยิ่งสำหรับสังคมปัจจุบัน เพราะเป็นพื้นฐานการควบคุมอารมณ์และพฤติกรรมของตนเองให้เป็นไปตามความต้องการและระเบียบของสังคม (กรมวิชาการ . 2545 : 4) วินัยในตนเอง คือการที่บุคคลไม่กระทำการใด ๆ อันเป็นผลให้เกิดความยุ่งยากแก่ตนในอนาคต หรือการไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับเรื่องส่วนตัวและสิทธิของผู้อื่น รวมทั้งหมายถึงการที่บุคคลนั้นกระทำการที่ตนไม่ยอมทำ แต่การกระทำนั้นช่วยให้ความต้องการและสิทธิของบุคคลอื่นๆ ได้รับการตอบสนอง หรือกระทำการสิ่งอันเป็นผลให้ผู้นั้นประสบผลสำเร็จในอนาคตวินเซนต์ (Vincent. 1961 : 42 – 43) จากทฤษฎีของเมาเรอร์ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2524 : 62 – 64) ได้กล่าวว่า การที่บุคคลใด ๆ จะมีลักษณะของความมีวินัยในตนเอง ซึ่งเป็นลักษณะของผู้ที่บรรลุนิภาวะทางจิตอันเนื่องมาจากจุดเริ่มต้นที่ขึ้นอยู่กับลักษณะของการอบรมเลี้ยงดู ที่ควรมีความรัก ความอบอุ่น ซึ่งก่อให้เกิดความสุข อีกทั้งแบบอย่างที่ดีงามจาก บิดา มารดา หรือผู้ที่เลี้ยงดู ซึ่งเด็กจะลอกเลียนแบบ แต่ทั้งนี้ก็เป็นเพียงจุดเริ่มต้นในตัวบุคคลเท่านั้นยังต้องอาศัยการฝึกอบรมเพิ่มเติมอีกมาก อันจะมุ่งสู่การพัฒนาคุณลักษณะที่เด่นชัดในจิตสำนึกของบุคคลผู้นั้น จนกระทั่งกลายเป็นสาเหตุของพฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอของบุคคล

นอกจากสถาบันครอบครัวแล้วสถาบันการศึกษานั้นก็เป็นส่วนสำคัญที่จะช่วยสร้างเสริมและปลูกฝังนักเรียนของตนให้เป็นผู้มีวินัยในตนเองเราเด็กส่วนใหญ่จะใช้ชีวิตอยู่ในโรงเรียนมากด้วยเช่นกัน ทั้งนี้เพื่อช่วยให้นักเรียนของตนสามารถดำเนินกิจกรรมต่างๆไปได้ด้วยความสงบเรียบร้อย และนักเรียนเองก็สามารถทำการศึกษาลำเรียนไปได้ด้วยความราบรื่นปราศจากความเดือดร้อนวุ่นวายอันเกิดจากการที่นักเรียนขาดวินัย ดังนั้นถ้าโรงเรียนสามารถปลูกฝังนักเรียนของตนให้สามารถประพฤติตนในแนวทางที่ถูกต้องที่ควรได้ด้วยตัวของเขาเอง ย่อมจะช่วยให้นักเรียนเจริญเติบโตเป็นพลเมืองดีของประเทศชาติต่อไปได้ด้วยดี อันจะเป็นประโยชน์ยิ่งแก่ตนเองและแก่สังคมส่วนรวมในอนาคต (กาญจนา ศรีภาพสินธุ์. 2544 : 7-13)

จากแนวคิด ทฤษฎี ผู้วิจัยจึงนำมาประกอบการเลือกตัวแปรปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จังหวัดร้อยเอ็ด ได้แก่ อัตมโนทัศน์ แรงจูงใจ อิทธิพลของตัวแบบบรรยาภาสในชั้นเรียน การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อความมีวินัยในตนเอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จังหวัดร้อยเอ็ด
2. เพื่อพัฒนาและตรวจสอบความตรงของโมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จังหวัดร้อยเอ็ด

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จังหวัดร้อยเอ็ด ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 8,294 คน จาก 61 โรงเรียน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จังหวัดร้อยเอ็ด ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 1,015 คน จาก 14 โรงเรียน ได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มี 2 ฉบับ ดังนี้

ฉบับที่ 1 แบบวัดความมีวินัยในตนเอง เป็นแบบเลือกตอบ 3 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ

ฉบับที่ 2 แบบวัดปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อความมีวินัยในตนเอง เป็นชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ แบ่งออกเป็น 5 ตอน จำนวน 82 ข้อ

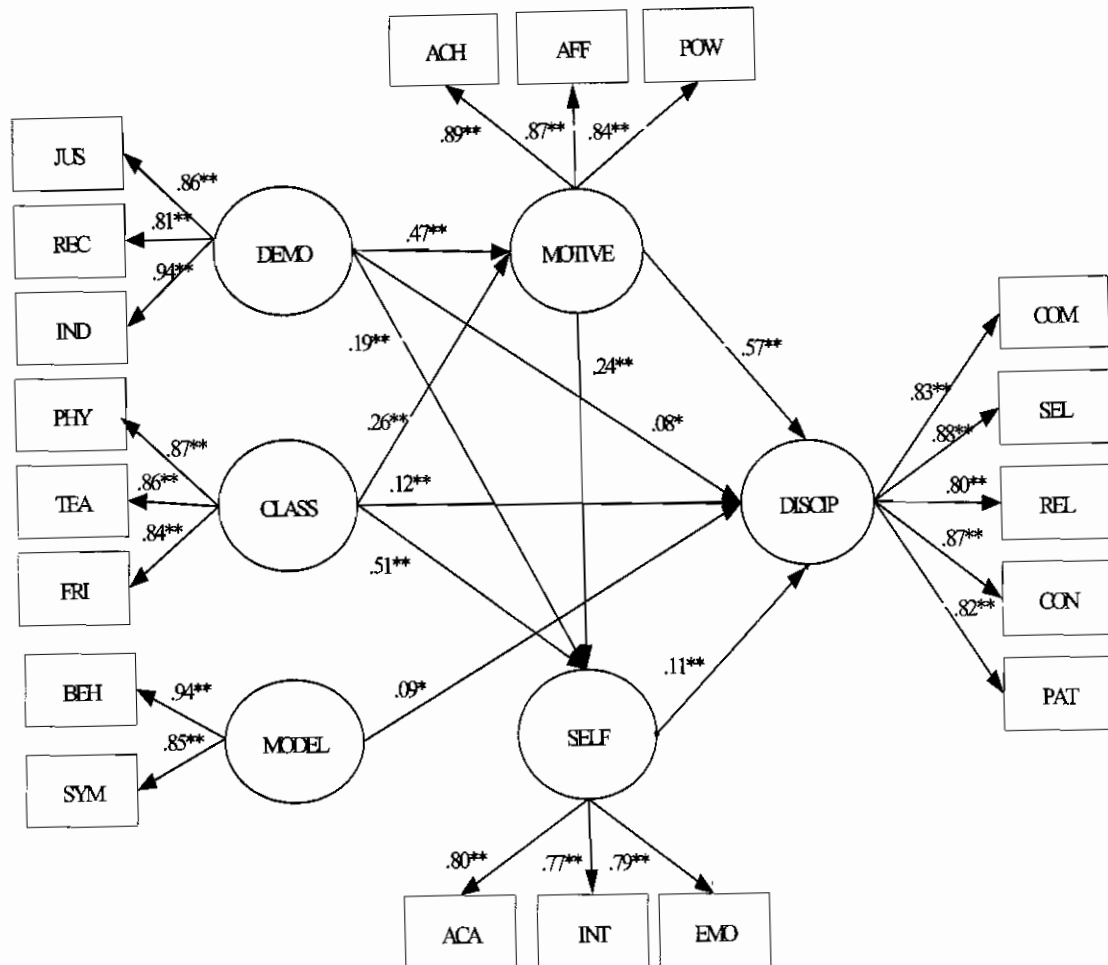
สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. การวิเคราะห์ค่าสถิติเบื้องต้นของตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ

2. การวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบสมมติฐานด้วยการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (Structural Equation Modeling : SEM) และตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลตามสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ผลการวิจัย

1. ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จังหวัดร้อยเอ็ด เขียนเป็นแผนภาพดังภาพประกอบ ดังนี้

ภาพประกอบ 1 โมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จังหวัดร้อยเอ็ด

2. ผลการวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบความตรงของโมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จังหวัดร้อยเอ็ดพบว่าโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ($\chi^2 = 124.81$, $df = 121$, $p = 0.39$) ดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) เท่ากับ 0.99 ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) เท่ากับ 0.98 ดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนที่เหลือ (RMR) เท่ากับ 0.17 จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่าค่า p มีค่ามากพอที่จะไม่ปฏิเสธสมมติฐาน ค่า GFI และ AGFI มีค่าเข้าใกล้ 1 จึงยอมรับสมมติฐานที่ว่าโมเดลตามสมมติฐานมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ สามารถอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 73.00 ($R^2 = .73$)

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงต่อความมีวินัยในตนเอง ได้แก่ อัตมโนทัศน์ และอิทธิพลของตัวแบบ แสดงว่านักเรียนที่มีอัตมโนทัศน์สูงจะทำให้มีความมีวินัยในตนเองสูง เนื่องจากอัตมโนทัศน์เป็นความรู้

สีกนักคิดของนักเรียนที่มีต่อตนเองในด้านต่างๆ ดังนั้นการที่นักเรียนมองตนเองในทางบวกมักจะเห็นคุณค่าในตนเอง สามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้ตามกฎระเบียบของสังคม นักเรียนที่มีการเปิดรับอิทธิพลของตัวแบบสูงจะมีวินัยในตนเองสูง เนื่องจาก อิทธิพลของตัวแบบส่งผลในการเรียนรู้โดยการสังเกต ผู้สังเกตได้มีความสามารถทางปัญญาและรูปแบบพฤติกรรมใหม่ ๆ จากการสังเกตผู้อื่น เมื่อผู้สังเกตลดการกระทำตามตัวแบบหรือยับยั้งพฤติกรรมนั้น เป็นผลมาจากการเห็นตัวแบบได้รับผลกระทบทางลบ ปัจจัยที่มีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อความมีวินัยในตนเอง ได้แก่ แรงจูงใจ การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย และบรรยากาศในชั้นเรียน นักเรียนที่มีแรงจูงใจสูงจะมีวินัยในตนเองสูง เนื่องจากผู้ที่มีแรงจูงใจสูงเป็นผู้ที่มีความมุ่งมั่น วิริยะ อุตสาหะและอดทนไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคที่เป็นปัญหา เมื่อประสบความสำเร็จก็จะเป็นที่ยอมรับของคนอื่น บรรยากาศในชั้นเรียนที่ดีจะส่งผลให้นักเรียนมีวินัยในตนเองสูง ทั้งนี้เนื่องจาก โรงเรียนเป็นเสมือนบ้านหลังที่สองของนักเรียนในการที่จะได้รับความรู้ความคิด และวิชาการต่างๆ โรงเรียนจึงมีอิทธิพลต่อการพัฒนาพฤติกรรมของนักเรียน การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยจะส่งผลให้นักเรียนเป็นคนมีความกระตือรือร้น ไม่มีความหวาดกลัว วิตกกังวลที่ให้อิสระต่อบุตรในการตัดสินใจ เป็นการสร้างกระบวนการคิดให้นักเรียนสามารถคิดเองได้ ทำให้นักเรียนมีเหตุผลในการตัดสินใจ รู้จักวางแผนในการทำงานได้ด้วยตนเอง

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ. หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพฯ โรงพิมพ์
คุรุสภาลาดพร้าว, 2543.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. “จิตวิทยาจริยธรรมและจิตวิทยาภาษา.” พฤติกรรมศาสตร์ เล่ม 2. กรุงเทพฯ :
ไทยวัฒนาพานิช, 2524.
- กาญจนา ศรีภาพสินธุ์. การบริหารกิจการนักเรียน. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2544.
- Vincent, Elizabeth Lee. Human Psychological Development. New York : The Ronald Press,
1961.